

اهمیت دارو و داروساز

دکتر والیه خوش فکر

کارشناس امور دارویی

است، سخن به گزاف نگفته‌ایم، چرا که نیاز شدید انسان اولیه، او را مجبور به روی آوردن بدین علم کرده است. به عبارتی، انسانهای اولیه بدون هیچ‌گونه امکانات، با وجود سرما، گرما و عوامل میکروبی، از گزند بیماریهای گوناگون ناشی از

بدون شک یکی از ابتدایی‌ترین علمی که بشر اولیه بر اساس نیازمندیهای خود بدان روی کرده و آن را به وجود آورده است، داروسازی می‌باشد. اگر گفته شود علم داروسازی سابقه‌ای طولانی‌تر از کلیه شاخه‌های علوم تجربی داشته

عوامل فوق در امان نبوده و از این رو به منظور رهایی از این گونه معضلات و به کمک غریزه‌ای که همواره راهنمای پویایی او بوده است در طبیعت به دنبال کشف موادی بوده که شفافبخش باشند و این همان ظهور علم داروسازی بود.

داروسازی قبل از ظهور اسلام در ایران، روم و یونان باستان، به صورت داروسازی جالینوسی شروع شده است و بعد از ظهور اسلام، کشورهای اسلامی در رشته داروسازی هم مانند سایر علوم کلامی و تجربی، تحول بزرگی آفریدند و از جمله اندیشمندان مسلمان این رشته، می‌توان جابر بن حیان و محمدزکریای رازی را نام برد.

به عنوان یک باور کلی و عمومی تصور بر این است که کار تعلیم آموختگان داروسازی محدود به داروخانه می‌باشد و شاید وظیفه داروساز هم فقط عرضه دارو به مراجعین فرض شود اما واقعیت مسئله حکایت از آن دارد که وظیفه داروساز بسیار وسیعتر و فراتر از آن است که تصور می‌گردد.

●● داروسازی قبل از ظهور اسلام در ایران، روم و یونان باستان، به صورت داروسازی جالینوسی شروع شده است و بعد از ظهور اسلام، کشورهای اسلامی در رشته داروسازی هم مانند سایر علوم کلامی و تجربی، تحول بزرگی آفریدند. ●●

با وجودی که حکومت نظام تجارتی بر کلیه شئون دارو-درمانی باعث فراموشی نقش ارزنده داروساز در جامعه امروزی خصوصاً

در داروخانه‌ها شده است و سخن گفتن از این نقش خطیر و مهم برای بیماران و حتی بعضی از اعضای گروه دارو-درمانی، سنتی تازه به نظر می‌رسد، ولی این پدیده یعنی احراز نقش داروساز به واقع و در جایگاه خود یک سنت بوده و سنت هم بر حقایق فطری و عینی مبتنی می‌باشد.

●● علم داروسازی جز لاینفک علم پزشکی بوده و حتی در گذشته خود پزشکان داروساز هم بوده‌اند. ●●

نقش داروساز در جامعه و مخصوصاً در داروخانه که مستقیماً با نیازمندان به وظیفه خطیر او (بیماران) در ارتباط است. راهنمایی بیماران و مشاوره با سایر اعضای خانواده بزرگ دارو-درمانی می‌باشد و در همین جا می‌توان به یقین پی برد که علم داروسازی جز لاینفک علم پزشکی بوده و حتی در گذشته پزشکان، داروساز هم بوده‌اند به طوری که در مطب خود با مخلوط سازی چند داروی رایج نسخه بیماران را پیچیده و تحویل آنان می‌دادند. امروزه نیز داروسازان به عنوان یاوران اصلی پزشکان مطرح هستند که با همکاری هم در تحویل، تجویز و کنترل صحیح دارو به بیماران تلاش می‌کنند و وظیفه داروسازان حتی بسی مشکل‌تر و مهم‌تر از پزشکان می‌باشد چرا که این داروساز است که باید در هنگامی که مقدار نامناسبی از دارو توسط پزشک تجویز گردیده، یا این که داروهای غیرهمگن و ناهماهنگ تجویز شده باشد، آن را به پزشک معالج متذکر گردد و وی را از تجویز نابجا، عوارض و عواقب

خطرناکی که جان بیمار را تهدید می‌کند، آگاه سازد.

درکنار وابستگی تنگاتنگ علم داروسازی با سایر علوم و بخصوص پزشکی، دامنه گستردگی و وسعت این علم، پهنه‌ای بس طولانی داشته و آنقدر ناشناخته در آن وجود دارد که تا آخر جریان می‌توان در آن به پژوهش پرداخت و درهای نو را به روی رهروان این علم و انسانهای نیازمند باز کرد. زیرا که هنوز هم مجهولات فراوان و بیشماری وجود دارد که باید شناخته شوند و بکار آیند، امراض گوناگونی وجود دارند که هنوز راه درمان آن‌ها کشف نشده است که طیف وسیعی از بیماریهای بسیار ساده نظیر سرماخوردگی تا امراض بسیار پیچیده مثل ایدز و سرطان را در برمی‌گیرد. از طرفی دارو به عنوان یک کالای استراتژیک در سطح دنیا مطرح می‌باشد و باور کلی بر این است که هر کشوری که بخواهد آزادانه زندگی کند و خودکفا باشد، باید در زمینه دارویی روی پای خود بایستد و به

۹۹ در کنار وابستگی تنگاتنگ علم داروسازی با سایر علوم و بخصوص پزشکی، دامنه گستردگی و وسعت این علم، پهنه‌ای بس طولانی داشته و آنقدر ناشناخته در آن وجود دارد که تا آخر عمر جهان می‌تواند در آن به پژوهش پرداخت. ۶۶

عبارتی از نظر دارو نیز خودکفا باشد. اساسی‌تر آن است که این کالای مهم با جان مردم کشور در ارتباط بوده، بنابراین اهمیت آن دو چندان می‌شود.

در خاتمه ذکر این مطلب را لازم دانسته که سخن گفتن از ارزش دارو و جایگاه و مقام اصلی داروساز احتیاج به کلامی گویاتر و شیواتر از آنچه گذشت داشته و حتی مقالات و کتابهای زیادی را می‌طلبد چرا که چند سطر

۹۹ هر کشوری که بخواهد آزادانه زندگی کند و خودکفا باشد، باید در زمینه دارویی روی پای خود بایستد و به عبارتی از نظر دارویی نیز خودکفا باشد. ۶۶

مذکور فقط قطره‌ای ناچیز از دریای بیکران آن را در بردارد.

به امید روزی که دارو به عنوان یک کالای اساسی شفا دهنده نه تجاری و داروساز به عنوان محقق در زمینه حل مجهولات دارو - درمانی و همکار اصلی سایر جرف پزشکی و مشاور دلسوز بیمار، نه به عنوان دارو فروش صرف و داروخانه نیز به عنوان محل ارائه اطلاعات لازم در زمینه درمان و به عنوان یک محیط آموزشی و اطلاع‌رسانی، نه بعنوان محل کسب و تجارت باشد. در این راستا بود و نبود داروساز در داروخانه به عنوان یک اصل احساس شود و عملکرد داروخانه توسط وی و بدور از انگیزه‌های تجاری هدایت گردد و همگان نیز بر این باور باشند.

